

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **L. B.**, zast. Mgr. Michalem Chuchútem, LL.M., advokátem se sídlem náměstí Junkových 2772/1, Praha 5, proti žalovanému: **Nejvyšší státní zastupitelství**, se sídlem Jezuitská 4, Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 2. 2017, č. j. 1 SIN 205/2017 - 16, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. 3. 2019, č. j. 3 A 40/2017 - 40,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Vrchní státní zastupitelství v Praze (dále jen „vrchní státní zastupitelství“) rozhodnutím ze dne 28. 12. 2016, č. j. SIN 82/2016 - 11, odmítlo podle § 15 odst. 1 ve spojení s § 11 odst. 4 písm. a) zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „informační zákon“), žalobcovu žádost o poskytnutí usnesení o zahájení trestního stíhání ve věci Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad. Vrchní státní zastupitelství poukázalo na to, že trestní stíhání bylo ve zcela počátečním stádiu vyšetřování, takže je namístě aplikovat výlukou obsaženou v § 11 odst. 4 písm. a) informačního zákona. Proti rozhodnutí vrchního státního zastupitelství podal stěžovatel odvolání, o kterém rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 7. 2. 2017, jímž změnil výrok napadeného rozhodnutí tak, že za citaci § 11 odst. 4 písm. a) informačního zákona doplnil odkaz na odst. 6 téhož ustanovení. Ve zbytku žalobcovu odvolání zamítl.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) zamítl rozsudkem ze dne 5. 3. 2019, č. j. 3 A 40/2017 - 40. Městský soud zdůraznil, že vrchní státní zastupitelství označilo za důvod, který by mohl vést k ohrožení či zmaření účelu probíhajícího trestního řízení a řádného objasnění věci, skutečnost, že poskytnutí informace bylo požadováno v době, kdy bylo vyšetřování ve zcela počátečním stádiu. Současně žalobce upozornilo, že v daný okamžik nelze poskytovat jakékoli informace nad rámec tiskových zpráv, a to s ohledem na probíhající fázi trestního řízení a potřebu ochrany

jeho účelu a na potřebu chránit majetek dotčený trestním řízením i osoby, které jsou s případem spojeny, neboť předmětem vyšetřování je mimo jiné činnost organizované zločinecké skupiny. Městský soud dospěl k závěru, že v tomto případě je nutno dát přednost veřejnému zájmu na řádném průběhu trestního řízení před poskytováním informací o něm. Při střetu práva na informace s veřejným zájmem na řádném průběhu trestního řízení vzal soud v úvahu i skutečnost, že k informování veřejnosti o trestním řízení, kterého se požadovaná informace týká, již došlo a nadále dochází prostřednictvím tiskových zpráv poskytovaných sdělovacím prostředkům.

[3] Odmítl i žalobcův argument, že tato trestní věc je předmětem veřejného zájmu a dlouhodobě o ní informují média, z čehož žalobce dovodil, že média mají k dispozici plné znění požadovaného usnesení, které bylo doručováno mnoha obviněným. Městský soud se ztotožnil se žalovaným, že skutečnost, že média získala určitou informaci o probíhajícím trestním řízení, ještě nezakládá orgánům činným v trestním řízení povinnost poskytovat takové informace rovněž, například rozdávat kopie svých usnesení o zahájení trestního stíhání. Sama skutečnost, kolika osobám bylo usnesení o zahájení trestního stíhání doručováno, je pro řízení o poskytnutí informace irelevantní. Městský soud se sice ztotožnil se žalobcem, že v napadeném rozhodnutí nebylo nijak konkretizováno tvrzené ohrožení práv třetích osob, zároveň ale odmítl žalobcův návrh, že by bylo možno tato práva ochránit anonymizací osobních údajů těchto osob. Ta by totiž nic nezměnila na hlavních důvodech neposkytnutí informace, tedy na povaze vyšetřované trestné činnosti a počáteční fázi tohoto vyšetřování.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku krajského soudu brojí žalobce (dále „stěžovatel“) kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Stěžovatel vytýká oběma správním rozhodnutím i rozsudku městského soudu, že se dosud nevypořádaly s judikaturou Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“), kterou ve svých podáních opakovaně cituje, což ostatně činí i v kasační stížnosti. Vyvozuje z ní, že na základě § 11 odst. 4 písm. a) informačního zákona nelze poskytnout pouze takové informace, jejichž poskytnutí by mařilo nebo ohrožovalo cíl trestního řízení. Takových informací je v trestním řízení řada. Půjde například o dokumenty, ze kterých by se mohl obviněný dozvědět, že se chystá jeho zadržení, případně že policie hodlá provést domovní prohlídku či vyslechnout konkrétní svědky. Poskytnutí takových informací by mohlo obviněnému umožnit ovlivnit výsledek zamýšlených úkonů policie, čímž by mohl být zmařen předmět a účel trestního řízení. Text usnesení o zahájení trestního stíhání, o němž šlo v jeho žádosti o informace, však zpravidla takové údaje obsahovat nebude, neboť je doručováno obviněným. Stěžovatel se neztotožňuje ani s názorem, že předchozí rozšíření požadované informace nemá se žádostí o informace žádnou souvislost, ostatně v rozsudku ze dne 1. 12. 2010, č. j. 1 As 44/2010 - 103, č. 2241/2011 Sb. NSS, se NSS přiklonil k poskytnutí informace právě proto, že šlo o široce medializovanou kauzu.

[6] I kdyby v požadovaném textu usnesení byly obsaženy informace, jejichž poskytnutí by mohlo zmařit předmět a účel trestního řízení, nemůže to být důvodem k odmítnutí poskytnout informaci jako celek. Pokud se vrchní státní zastupitelství domnívalo, že v textu obvinění takové informace obsaženy jsou, mělo provést jejich začernění (anonymizaci) a takový postup řádně odůvodnit v rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti. I kdyby byl takto začerněn veškerý text obvinění, stále by se jednalo o informaci, kterou by bylo nutné poskytnout.

pokračování

Například počet začerněných stran poskytuje indicii o složitosti věci, relevantní informací je i samotný počet obviněných osob apod. Navrhl proto, aby rozsudek městského soudu byl zrušen, stejně jako rozhodnutí žalovaného a vrchního státního zastupitelství, a aby vrchnímu státnímu zastupitelství bylo nařízeno poskytnout požadované informace do tří dnů od právní moci rozsudku.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v dané věci nemůže být dán kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., neboť rozsudek městského soudu není žádným z rozhodnutí, která jsou v tomto ustanovení vyjmenována. Stejně tak nemůže být dán ani důvod podle písm. b), neboť skutková podstata oporu ve správním spise má. K údajně nesprávnému posouzení právní otázky městským soudem připomněl, že požadované usnesení o zahájení trestního stíhání bylo vydáno dne 12. 12. 2016 a stěžovatel podal žádost o jeho poskytnutí již 21. 12. 2016, tedy devět dní poté, na samém počátku trestního stíhání, které se navíc týkalo organizované zločinecké skupiny. Judikaturu NSS žalovaný zohledňoval, zdůraznil ovšem také další pasáže stěžovatelem citovaných rozsudků. Navíc poskytování informací podle informačního zákona nemá porušovat povinnosti stanovené v § 8a zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“). Pokud stěžovatel požadoval s ohledem na § 12 informačního zákona, aby mu byla požadovaná informace poskytnuta alespoň v anonymizované podobě, žalovaný připomněl, že tento důvod stěžovatel jednak neuplatnil v řízení před městským soudem, jednak se tyto informace stěžovatel již dozvěděl, neboť informace o počtu obviněných je zřejmá již z tiskové zprávy, na kterou stěžovatel reagoval, a údaj o počtu stran usnesení o zahájení trestního stíhání se dozvěděl nejpozději z vyjádření žalovaného k podané žalobě. Podle žalovaného také nelze přímo nařídit vrchnímu státnímu zastupitelství poskytnutí požadované informace, ostatně v třídní lhůtě navrhované v žalobním petitu by ani nebylo splnitelné.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[9] Kasační stížnost není důvodná.

[10] Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem žalovaného, že kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. není vůči napadenému rozsudku městského soudu z povahy věci vůbec použitelný a že žádné argumenty, které by naplňovaly důvod podle písm. b), stěžovatel neuplatnil. Zůstává tedy námitka nesprávného posouzení právní otázky, zda byly splněny důvody pro neposkytnutí požadovaného usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 11 odst. 4 písm. a) informačního zákona.

[11] Podle tohoto ustanovení ve znění účinném v době rozhodování žalovaného platilo, že *[p]ovinné subjekty dále neposkytnou informace o (...) probíhajícím trestním řízení (...)*. Pouze na okraj NSS uvádí, že citované ustanovení bylo následně novelizováno zákonem č. 111/2019 Sb., takže s účinností od 24. 4. 2019 již § 11 odst. 4 písm. a) hovoří o *informaci o probíhajícím trestním řízení, nebo týkající se trestního řízení, pokud by její poskytnutí obrozilo či zmařilo účel trestního řízení, zejména zajištění práva na spravedlivý proces (...)*. Toto znění není na nyní posuzovaný případ použitelné, neboť podle § 75 odst. 1 s. ř. s. vycházejí správní soudy při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Zároveň

ovšem toto novelizované znění trefně odráží dosavadní judikaturu vztahující se ke znění původnímu.

[12] NSS se k jeho výkladu vyjádřil již v rozsudku ze dne 14. 9. 2009, č. j. 6 As 18/2009 - 63, č. 1957/2009 Sb. NSS. Zde NSS dovodil, že § 11 odst. 4 písm. a) informačního zákona je třeba „vykládat takovým způsobem, aby poskytnutím informací nemohlo dojít k narušení, zmaření či obrožení objasňování skutečností důležitých pro trestní řízení. (...) Vyluka poskytování informací tedy není samoučelná, nýbrž souvisí s veřejným zájmem na naplnění účelu trestního řízení – řádné prošetření skutku, který naplňuje znaky trestného činu.“ Současně zde upozornil, že uvedená vyluka „je toliko dočasného charakteru. Nepředstavuje proto vyluku trvalou. Ona dočasnost je dána dobou trvání trestního řízení, a to právě s ohledem na shora vyložený jeho smysl a účel. Po pravomocném skončení trestního řízení proto není na místě nadále poskytnutí informací bránit.“

[13] Tento časový aspekt zdůraznil NSS i v rozsudku ze dne 16. 3. 2010, č. j. 1 As 97/2009 - 119, č. 2166/2011 Sb. NSS: „Podstatný je v dané věci obsah a okamžik doručení žádosti o informaci. Po obdržení žádosti o informaci povinný subjekt nejprve posoudí, zda v konkrétním čase probíhá trestní řízení ohledně informace, která je požadována. O ukončených trestních řízeních informaci poskytne. Jedná-li se o informaci o probíhajícím trestním řízení, povinný subjekt uváží, zda by poskytnutím informace mohl být zmařen předmět a účel trestního řízení, tedy zpochybněna role státu při zjišťování trestných činů, odhalování, stíhání a odsuzování pachatelů trestných činů či obecně při upevňování zákonnosti. Jedině z tohoto důvodu je ospravedlnitelné veřejnosti požadované informace nepřístupnit. Pokud nemůže být poskytnutím informace cíl trestního řízení zmařen nebo obrožen, povinný subjekt informaci poskytne, neboť neexistuje důvod jejího dalšího utajení.“ Citovaný rozsudek se týkal informací ohledně kroků, které byly podnikány k zajištění výkonu trestu odsouzené osoby, tedy na samém konci trestního řízení.

[14] V nyní posuzovaném případě ovšem stěžovatel požadoval usnesení o zahájení trestního stíhání pouhých devět dnů poté, co bylo toto usnesení vydáno, tedy v samém začátku trestního stíhání, kdy poskytnutí informací může z povahy věci zmařit účel trestního stíhání. Podstatná část jeho úkonů bude totiž prováděna teprve následně a předčasné zveřejnění celého usnesení o zahájení trestního stíhání, majícího 185 stran textu, včetně všech informací o dosavadním vyšetřování, by mohlo ohrozit efektivitu dalšího vyšetřování typicky ve vztahu ke svědkům, kteří teprve měli být vyslechnuti. Nejde přitom pouze o poskytnutí uvedených informací samotnému stěžovateli, neboť jak NSS uvedl v právě citovaném rozsudku: „Poskytne-li povinný subjekt informaci stěžovateli, bude analogicky povinen tutéž informaci zpřístupnit i dalším žadatelům s ohledem na zásadu rovného přístupu k právním zakotvenou v článku 1 Listiny. Právě s odkazem na zásadu rovnosti nemohou být zpřístupněny žadatelům takové informace, jež by mohly vést ke zmaření účelu trestního řízení.“

[15] K závěru, že v úvodních fázích trestního stíhání se informace vztahující se k tomuto řízení obvykle neposkytnou, se NSS přiklonil i v bodě [34] rozsudku č. j. 1 As 44/2010 - 103: „(...) Je nutno zdůraznit, že přípravné trestní řízení je jistě co do informační otevřenosti vůči veřejnosti kvalitativně odlišné jednak od trestního řízení před soudem, podřízeného zásadě veřejnosti, na straně jedné, jednak od plnění úkolů zpravodajských služeb [§ 11 odst. 4 písm. c) téhož zákona], v druhém pólu téhož spektra, kde utajení je podstatou samotného pojmu zpravodajských služeb (...). **Proto omezení práva na informace z probíhajícího trestního řízení, zejména v jeho přípravné fázi, bude spíše pravidlem než výjimkou.** Přesto nelze paušálně říci, že např. poskytnutím informace o obsahu jakéhokoliv rozhodnutí státního zástupce bude vždy obrožen ústavně chráněný zájem. Ostatně právě projednávaný případ je toho nejlepší ukázkou – nepravomocné rozhodnutí o zastavení trestního stíhání v široce medializované kauze napadení vrcholné političky službu konajícím policistou. Lze si jen obtížně představit, jak by vydáním informace o obsahu tohoto rozhodnutí mohl být obrožen zájem na vyšetření činu, který v době podání žádosti plnil přední stránky denního tisku včetně všech svých detailů.“ (zvýraznil NSS) I v citovaném rozhodnutí šlo tedy

pokračování

o informaci týkající se samotného konce přípravného trestního řízení, a to navíc ve vztahu k široce medializované kauze napadení vrcholné političky, tedy v oblasti, kde k tvrzenému trestnému činu došlo takřkajíc „v přímém přenosu“ za dohledu veřejnosti. V nyní posuzovaném případě jde naopak o zcela úvodní fázi přípravného řízení, kde je poskytnutí informace podle citovaného judikátu spíše výjimkou, a to ve vztahu k trestné činnosti, která byla teprve rozkrývána. Tomu odpovídal i velmi úsporný a opatrný způsob informování veřejnosti ze strany státního zastupitelství, který vyplývá z tiskových zpráv o zahájení trestního stíhání založených ve správním spise. Těmito zprávami vrchní státní zastupitelství naplňovalo požadavek informování veřejnosti podle § 8a trestního řádu, ovšem pouze v rozsahu několika řádek, v nichž navíc jasně deklarovalo, že s ohledem na probíhající úkony trestního řízení nebude poskytovat bližší informace.

[16] Pokud se stěžovatel pokusil obejít toto informační embargo prostřednictvím informačního zákona, nelze shledat nic nezákonného na tom, že mu to orgány obou stupňů neumožnily. Informační zákon je jistě nástrojem dohledu veřejnosti nad fungováním veřejné správy, rozhodně však nemá být nástrojem toho, aby mohl kdokoli sledovat od začátku do konce „v reálném čase“ průběh trestního stíhání jiných osob. Na těchto závěrech nic nemění skutečnost, že některá média měla podle stěžovatelových tvrzení k usnesení o zahájení trestního stíhání přístup. Žalovaný jasně vyloučil, že by taková informace mohla pocházet od něj či od vrchního státního zastupitelství, a samotná skutečnost, stěžovatelem ostatně nijak neprokázaná, že třetí osoby toto usnesení některým médiím poskytly, nemůže vrchnímu státnímu zastupitelství, respektive žalovanému, založit právní povinnost, aby takovou informaci poskytl podle informačního zákona v rozporu se svou pochopitelnou a legitimní snahou neposkytovat informace, jejichž zveřejnění by mohlo ohrozit účely trestního stíhání v jeho samém počátku.

[17] Lze tedy uzavřít, že jak časový aspekt, tak aspekt údajné medializace, které ve výše citovaných rozhodnutích vedly NSS k závěru, že je namístě poskytnout i některé informace o probíhajícím trestním řízení, působí v nyní posuzovaném případě právě opačně, neboť šlo o žádost o informace podanou na samém začátku trestního stíhání, a to v řízení, kde byly v dané době zveřejněny pouze nejzákladnější informace, naopak samotné usnesení o zahájení trestního stíhání mělo zůstat veřejnosti utajeno, jinak by mohl být zmařen účel trestního stíhání.

[18] Co se týče stěžovatelovy námitky, že mu měly být požadované informace poskytnuty alespoň v anonymizované podobě, případně i v podobě celého začerněného textu, je třeba uvést, že i v žalobě zmiňoval, byť velmi stručně, možnost poskytnutí informace po anonymizaci údajů o třetích osobách. Nejde tedy o nepřípustnou kasační námitku ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. Zároveň je ale třeba připomenout, že postup v podobě anonymizace by zde nebyl na místě, neboť důvodem neposkytnutí byly primárně informace o průběhu trestního stíhání jako celku, nikoli anonymizovatelné údaje o třetích osobách.

IV. Závěr a náklady řízení

[19] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1, větou druhou, s. ř. s. podanou kasační stížnost zamítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2, věty první, s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje soud zpravidla bez jednání.

[20] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1, věty první, s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo

na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. května 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu